

Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program 2024/2025

Zárókonferencia

Károli Gáspár Református Egyetem

2025.május 21. | 08.00 – 15.00

Károlyi - Csekonics Palota

Bálterem | Szivarszoba | Csekonics terem

Absztraktfüzet

KÁROLI GÁSPÁR
REFORMÁTUS EGYETEM

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ PROGRAM

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

A program a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program keretében valósult meg.

Program

8:00 - 8:30	Regisztráció (Lépcsőház)
8:30 - 09.00	Megnyitó (Bálterem)
9.00 - 11.00	Első blokk
11.00 - 11.20	Kávészünet (Lépcsőház)
11.20 - 13.40	Második blokk
13.40 - 14.00	Zárszó (Bálterem)
14.00 -	Közös ebéd (Lépcsőház)

I. Szekció | Szivarszoba

09.00 - 09.20	Moldován Bence (BTK): <i>Képzőművészeti vonatkozások Thomas Mann korai műveiben</i>
09.20 - 09.40	Széll Veronika (BTK): <i>Babits németországi népszerűsítése</i>
09.40 - 10.00	Zatykó Zsófia (BTK): <i>A gólyakalifa világirodalmi előzményei</i>
10.00 - 10.20	Pataki Viktor (BTK): <i>Az élet rétegei („természet és élet összefüggései a 20. századi magyar költészetben”)</i>
10.20 - 10.40	Prontvai Vera (BTK): <i>A sebzettség esztétikája Visky András művészetében</i>
10.40 - 11.00	Török Csanád (BTK): <i>„Úr tüle születék, Pokol összetöreték” A szenvedő jelentéstartalom három kifejezőeszköze archaikus népi imádságokban</i>
11.00 - 11.20	Kávészünet
11.20 - 11.40	Leskó Abigél (BTK): <i>A vezetői minőség, az alapvető pszichológiai szükségletek és a szervezeti elkötelezettség mediációs vizsgálata</i>
11.40 - 12.00	Páll László (HTK): <i>A zsidó Biblia tibériási masszoréta akcentusainak vizsgálata</i>
12.00 - 12.20	Veres Ábel Áron (HTK): <i>A testté lett kinyilatkoztatás. Karl Barth kinyilatkoztatás teológiájának antropológiai megközelítése</i>
12.20 - 12.40	Tikász Ábel (HTK): <i>A posztkeresztyén kor kihívása a prédikálásra nézve</i>
12.40 - 13.00	Balogh Péter (HTK): <i>A magyarázó igehirdetés helye a prédikációs műfajok között</i>
13.00 - 13.20	Dr. Péntek Dániel Gábor (HTK): <i>„Könnyem volt a kenyerem” (Zsolt 42,4) – Egy panaszmotívum változatai a héber zsoltárköltészetben</i>

II. Szekció | Csekonics terem

09.00 - 09.20	Bandor Zoltán (GESZK): <i>Cigány fiatalok felsőoktatási életútja</i>
09.20 - 09.40	Ipolyi Dóra (GESZK): <i>Egyensúlykeresés és érzelmi támogatás: párkapcsolati preferenciák segítő hivatású hallgatók körében</i>
09.40 - 10.00	Juhász Lili (BTK): <i>Az önszabályozott tanulás mintázatai középiskolások körében</i>
10.00 - 10.20	Sziládi Levente Szabolcs (ÁJK): <i>A különleges jogrend régen – és egy messzi-messzi galaxisban</i>
10.20 - 10.40	Tarjáni-Nagy Zsófia (ÁJK): <i>A szabadalombitorlás egyes polgári jogi aspektusai</i>
10.40 - 11.00	Szabó Panni Luca (ÁJK): <i>Az élethosszig tartó tanuláshoz való jog munkajogi vonatkozásai</i>
11.00 - 11.20	Kávészünet
11.20 - 11.40	Székel Botond Márk (ÁJK): <i>A hivatásos sportolók játékjogának dogmatikai jellegű vizsgálata a jogátruházó megállapodások tükrében</i>
11.40 - 12.00	Kalauz Boróka Petra (ÁJK): <i>A közjegyzők és a bírósági végrehajtók fegyelmi felelőssége a Budapesti Királyi Törvényszék gyakorlata alapján (1930-1950)</i>
12.00 - 12.20	Giovannini Máté (ÁJK): <i>Konkuráló keresetek Africanus praxisában</i>
12.20 - 12.40	Telekesi Bálint (ÁJK): <i>A hatékony védelemhez való jog érvényesülése az előkészítő ülésen</i>
12.40 - 13.00	Dr. Dorang Zsanett (ÁJK): <i>Az összbüntetés szabályozása régen és most</i>

III. Szekció | Bálderem

- 09.00 - 09.20 **Dr. Pelles Márton** (GESZK): *A Magyar Királyi Duna-Tengerhajózási Rt. gazdaságtörténete a Horthy-kor második felében (1934–1944)*
- 09.20 - 09.40 **Mátyás Anna Réka** (BTK): *Ágner Lajos (1878–1949) élete és orientalisztikai munkássága*
- 09.40 - 10.00 **Mérés Anna** (BTK): *Szolnok nemesi és adózó társadalma 1711 és 1828 között keletkezett források alapján*
- 10.00 - 10.20 **Bödő Krisztián** (BTK): *Eötvös József anyai nagyapja, báró Lilien József*
- 10.20 - 10.40 **Gulyás Adrienn** (BTK): *Lebstück Mária 1848-1849-es honvéd huszár főhadnagy életrajza (forráskiadvány)*
- 10.40 - 11.00 **Timári Krisztián Attila** (BTK): *Egy konstantinápolyi követ megpróbáltatásai. Peter Philipp Herbert Freiherr von Rathkeal és az utolsó török háború (1786- 1791)*
- 11.00 - 11.20 Kávészünet**
- 11.20 - 11.40 **Csík Ádám Lajos** (BTK): *A Munkásőrség propaganda tevékenysége és irányai a '80-as években. A Munkásőrség Országos Parancsnokságának Sajtó és Propaganda Osztályának tevékenysége a Munkásőrség Békés megyei parancsnokságának szemszögéből*
- 11.40 - 12.00 **Kovács Noémi** (BTK): *Budapest bűnözéssel és nyomorral kapcsolatos két világháború közötti mentális térképe (1921-1941)*
- 12.00 - 12.20 **Dauner Bernát** (BTK): *A német haderő hatása a magyar királyi Honvédség műszaki fegyvernemére 1938-1945*
- 12.20 - 12.40 **Tolnai Gyula** (BTK): *A magyar királyi 3. honvéd hadsereg harcai a Háromváros térségében, 1944. október 29. – november 4.*
- 12.40 - 13.00 **Szabó Karina Brenda** (BTK): *Kulturális élet és ifjúságpolitika a kommunista diktatúrában: Az építőtábor mozgalom a Helvéciai Állami Gazdaság kunbaracsi példájának bemutatásával*
- 13.00 - 13.20 **Szabó Szilárd Ferdinánd** (BTK): *Magyar–jugoszláv közeledés az 1960-as évek első felében*
- 13.20 - 13.40 **Farkas Dániel** (BTK): *Kádár külgazdasága és Latin-Amerika: Hidegháborús hitel és technológiai terjeszkedés*

I. Szekció | Szivarszoba

Bölcsészettudomány | Hittudomány

Szekcióvezető: Prof. Dr. Furkó Bálint Péter, tudományos és innovációs rektorhelyettes

Előadó: Moldován Bence

EKÖP – alapképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Kovács Edit

KÉPZŐMŰVÉSZETI VONATKOZÁSOK THOMAS MANN KORAI MŰVEIBEN

Mind a korai, illetve a kései Thomas Mann művekben fellelhető képzőművészeti vonatkozások kiemelkedő szerepet kaptak már az irodalomtudományi kutatásokban, azonban még mindig lehetséges valami újra találni, amelyet ennek a tudományos programnak sikerült bizonyítania. A pályázati munka az író korai alkotói periódusával foglalkozik, azon belül négy műve került górcső alá, amely három elbeszélést, illetve egy drámaművet takar. A képzőművészet nem elhanyagolható szerepét szeretné a pályamunka tárgyalni, a *Vision*, *Der Kleiderschrank*, *Gladius Dei* és a *Fiorenza* című művekben, amelyekben megtalálható képi minták arra engednek következtetni, hogy a kutatásban elfogadott konszenzussal szemben a képzőművészetnek Thomas Mann korai műveiben nem alárendelt, hanem igenis mérvadó szerepe volt.

Kutatásom kiindulási pontját egy a *Der Kleiderschrank* című elbeszélésben megfigyelhető karakteres kézmozdulat adta meg, amelyet hipotézisem szerint Botticelli egyik festménye ihlethette, de mű tartalmazhat századfordulós ikonográfiát is, köztük Gustav Klimt rajzai lehettek az író inspirációi. Amennyiben bizonyítható, hogy a mű keletkezésénél az író ezeket az alkotásokat ismerte és ebből az időszakból más műveiben is találhatunk az említett képzőművészeti alkotásokra utalásokat, akkor feltehető, hogy a *Der Kleiderschrank* című műre is hatást gyakoroltak, így a tudásunk egy újabb képi forrással gazdagodhat a Thomas Mann kutatásban, továbbá megengedi számunkra a képzőművészet és az író korai művei közti kapcsolat újragondolását.

Előadó: Széll Veronika

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Sebők Melinda

BABITS NÉMETORSZÁGI NÉPSZERŰSÍTÉSE

Az irodalomtörténeti dolgozat témája Babits Mihály kapcsolata a német nyelvvel, irodalommal és kultúrával, kiemelve az író munkásságának népszerűsítését a nyelvterületen. Babits levelezéséből kiderül, hogy a húszas évek második felében Stefan I. Klein volt az, aki folyamatosan, fáradhatatlanul dolgozik művei németországi népszerűsítésén és Babits Halálfiái regényének a fordításán. Az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában fellelhető Babits-Klein-levelezés egy része azonban még kiadatlan.

A dolgozatban szintén többnyire kiadatlan levelek szerepelnek. Az itt összeállított jegyzetanyag hasznos kiegészítője lehet majd az 1930-as évek és az utáni levelezését feldolgozó köteteknek.

A dolgozatban Babits szépirodalmi fordításai és Az európai irodalom történetében említett szerzők szintén a vizsgálat tárgyát képezik. Mindemellett felsorakoztatom azokat a kiadókat, időszak kiadványokat, melyeknél Babits művei németül is megjelentek.

A mellékletekhez többek között a frankfurti Johann Wolfgang von Goethe Egyetem, valamint a Heidelbergi Egyetemi Könyvtár biztosított forrásokat.

Előadó: Zatykó Zsófia

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Sebők Melinda

A GÓLYAKALIFA VILÁGIRODALMI ELŐZMÉNYEI

Babits Mihály *A gólyakalifa* című 1913-as regénye újszerűsége miatt számos kutatás célpontjává vált az elmúlt évtizedekben. Kutatásomban azonban – melynek célja a regény interkulturális párhuzamainak vizsgálata – *A gólyakalifa* és az angol nyelvű doppelgänger-történetek (*William Wilson*, *Dr. Jekyll és Mr. Hyde különös esete*, *Dorian Grey arcképe*) között konkrét szövegek közötti párhuzamokat és megegyezéseket kerestem. A kutatás leginnovatívabb területe Pierre Janet és Morton Prince pszichiátriai szövegeinek *A gólyakalifával* való összevetése, amely pszichológiai és irodalmi szempontból is új dimenziókat nyithat meg. Szintén újdonság a regény szövegének összevetése Carpaccio olasz festőművész Szent Orsolya-sorozatával, amely motivikus előképként szolgál a regény cselekménye számára. A kutatásban bemutatott interkulturális párhuzamok olyan összetett értelmezési keretet nyújtanak a regény tanulmányozásához, amely újszerű annak recepciótörténetében. Ez a vizsgálat nem csak a regény interkulturális és világirodalmi pozícióját igazolja, hanem Babits sokrétű filozófiai és irodalmi gondolkodását is.

Előadó: Pataki Viktor

EKÖP – fiatal oktató, kutató kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

AZ ÉLET RÉTEGEI
(„TERMÉSZET ÉS ÉLET ÖSSZEFÜGGÉSEI A 20. SZÁZADI MAGYAR KÖLTÉSZETBEN”)

A kutatást alapvetően az a kurrens, nemzetközi viszonylatban is virágkorát élő jelentős vizsgálati terület (interdiszciplináris kutatási irány) hívta életre, amely a biopoétika, az ökokritika, valamint a fito- vagy bioszemiotika kifejezésekkel leírható „paradigmát” jelenti az irodalomtudományban. Azt vizsgálva, hogyan függ össze az emberi és a természeti élet, és milyen módon segíti mindez az ember önértelmezését – az írásos hagyomány és a művészet közegében. Az EKÖP-pályázat keretében végzett kutatás alapvetően a 20. századi magyar költészet egyik leginkább terhelt életművének vizsgálatát, Radnóti Miklós költészetének biopoétikai jellegű megközelítését és értelmezését tűzte ki céljául. A vizsgálat egyik leginkább hasznosítható eredménye az, hogy az életmű biográfiai szempontú olvashatóságát, annak kizárólagosságát gondolja újra az emberi és természeti élet összefüggései felől.

Előadó: Prontvai Vera

EKÖP – fiatal oktató, kutató kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

A SEBZETTSÉG ESZTÉTIKÁJA VISKY ANDRÁS MŰVÉSZETÉBEN

Az előadás Visky András életművén keresztül vizsgálja a sebzettség esztétikájának elemeit, miközben feltérképezi a Kolozsváron élő alkotó sajátos művészetelméleti rendszerét, amely a trauma és a műalkotás által előidézhető transzformáció sajátosságaira épül. Az elemzés rámutat arra, hogy Visky szövegeiben a nyelvi és szerkezeti töredezettség, a bibliai utalások és a poétikai fragmentáltság olyan esztétikai rendszert alkotnak, amelyben a műalkotás egyszerre válik a transzcendens megtapasztalásának médiumává, valamint a kollektív bűnök tanúságtételévé. A kutatás Visky (elméleti)írói munkásságát Pilinszky János evangéliumi esztétikájával, a Samuel Beckett által megjelenített világvég-helyzetekkel és a fogságtapasztalatból fakadó barakkdramaturgiával összefüggésben értelmezi, hangsúlyozva azt a meggyőződést, hogy a műalkotás lehetőséget teremt a transzcendens létező megtapasztalására. A sebzettség esztétikájának tapasztalati dimenziója egy transzformatív, katarzis-jellegű élményt is magába foglalhat, amely a műalkotás hatására az emberfeletti dimenzióval való szembesülés során jön létre a szent és a profán határán, és a befogadó testében – mint formában – jelenítheti meg a sebzettség katartikus lenyomatát, stigmáit. A Visky által leírt transzformációs kör középpontjában az alapító esemény áll, amely, ha a befogadó részesedik benne, jótékony sikert eredményezhet nála: azt az önazonosságot, amelyet minden fogsághelyzet ellenére meg tud őrizni, elnyerve ezzel a belső szabadságot.

Előadó: Török Csanád

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Bölcskei Andrea

**„ÚR TÜLE SZÜLETÉK, POKOL ÖSSZETÖRETÉK”
A SZENVEDŐ JELENTÉSTARTALOM HÁROM KIFEJEZŐESZKÖZE ARCHAIKUS NÉPI
IMÁDSÁGOKBAN**

Nyelvtörténeti kutatásom tárgyául a Hegyet hágék, lőtöt lépék című kötet archaikus népi imádságai szolgáltak. Az anyagban a szenvedő jelentéstartalom három kifejezőeszközét vizsgáltam elsősorban funkcionális megközelítésben: a passzív igét (pl. megfeszítették), a létigés határozói igeneves szerkezetet (pl. meg van feszítve) és a többes számú, harmadik személyű igealakokkal alkotott, implicit alanyú szerkezetet (pl. megfeszítik). A kötetben közölt 321 imádság áttekintésével kb. 900 adat gyűlt össze a három szenvedő értelmű szerkezetre vonatkozóan. Elsődleges kutatási kérdéseim a következők voltak: az imaszövegek mely helyein jelennek meg a szenvedő jelentéstartalmú kifejezések; milyen tendencia figyelhető meg ezek használatában; milyen adatközlői indíttatás feltételezhető az egyes esetekben; milyen viszony állítható fel népi és elit műveltség között az előbbi kérdések alapján. Jóllehet Pais Dezső és Bárczi Géza is bátorított a korábban alig ismert műfaj nyelvészeti (nyelvtörténeti) elemzésére, az Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutató által az 1970-es évektől gyűjtött korpusznak napjainkig kevés nyelvészeti tárgyú elemzése készült el. A nyelvtörténeti munkák hiányának elsődleges oka talán azzal magyarázható, hogy az imák – nyelvi felépítésüket tekintve – nem kapcsolhatók egzakt módon valamely nyelvtörténeti korszakhoz, struktúrájuk igen összetett – így konzerválnak nyelvi archaizmusokat (pl. elbeszélő múlt), s felmutathatnak neologizmusokat is (pl. lett/lesz + határozói igenév alkotta szerkezet). A tárgykör kutatása nem zárult le: jelenleg az első nyomtatott, magyar szövegezésű katolikus népénekek elemzése folyik a vázolt szempontok mentén.

Előadó: Leskó Abigél

EKÖP – alapképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Koltói Lilla

A VEZETŐI MINŐSÉG, AZ ALAPVETŐ PSZICHOLÓGIAI SZÜKSÉGLETEK ÉS A SZERVEZETI ELKÖTELEZETTSÉG MEDIÁCIÓS VIZSGÁLATA

A kutatás célja a vezetői minőség (LMX) és a szervezeti elkötelezettség kapcsolatának (Graves & Luciano, 2013) vizsgálata volt a Budapesten dolgozók körében, mely kapcsolatvizsgálatot az alapvető pszichológiai szükségletek mediáló szerepének számbavételével jelöltem ki. A szelfdeterminációs elméletre támaszkodva azt vizsgáltam, hogy az alapvető pszichológiai szükségletek, különösen az autonómia szükséglete specifikus közvetítőként működnek-e a szervezeti elkötelezettség és a vezetői minőség (LMX) között. A minta adatainak felvétele két külön évben történt, következésképpen a végső adatbázist összevonással alakítottam ki, Mann-Whitney-próbával ellenőrizve ennek érvényességét. Az online kutatásban N=308 fő vett részt. Hipotéziseim vizsgálatára mediációs elemzést alkalmaztam. Az eredmények megerősítették, hogy az alapvető pszichológiai szükségletek, közülük is legszignifikánsabban az autonómia befolyásolja a szervezeti elköteleződés és a vezetői minőség kapcsolatát a Budapesten dolgozók körében. Az általam felállított mediációs modell 42,9%-ban magyarázta a szervezeti elköteleződés kialakulását.

Előadó: Páll László

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Hittudományi Kar

Témavezető: Dr. Péntek Dániel Gábor

A ZSIDÓ BIBLIA TIBÉRIÁSI MASSZORÉTA AKCENTUSAINAK VIZSGÁLATA

A ma előttünk álló zsidó Biblia helyes recitálásának módját a Tibériás városában élő masszoréták i. sz. 650 és 750 körül írásban rögzítették különféle infra- és supralineáris (kéz)jelek segítségével. Az Ószövetség héber szövegét kísérő akcentusok egyszerre kantillációs és hangsúlyjelek, valamint szintaktikai tagolók is. Az interpunkcióban betöltött szerepük miatt segítségük elengedhetetlen az exegézisben és a bibliafordítás vagy -revízió munkálataiban egyaránt. Az előadás szeretne néhány példa segítségével rámutatni az ebben rejlő lehetőségekre. Emellett az akcentusoknak a digitális bölcsészet módszertanával végzett kutatásáról is számot ad: beleértve az egyes sorszerkezetek jellemzőinek, hierarchiájának feltárását. Az előadás során továbbá megismerkedhetünk az akcentustagolás szabályainak ellentmondó néhány kivétellel és különféle ezzel kapcsolatos kutatói megközelítésekkel.

Előadó: Veres Ábel Áron

EKÖP – doktori képzés kategória

Hittudományi Kar, Hittudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Kodácsy Tamás

A TESTTÉ LETT KINYILATKOZTATÁS
KARL BARTH KINYILATKOZTATÁS TEOLÓGIÁJÁNAK ANTROPOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE

Előadásom célja, hogy a kinyilatkoztatás és a történelem kapcsolatát Karl Barth teológiáján keresztül vizsgáljam, dialógusban Wolfhart Pannenberg teológiájával. A kiindulópont az a meggyőződés, hogy Isten önközlése nem pusztán a történelmi események láncolatában érthető meg, hanem elsődlegesen Jézus Krisztus megtestesülésében válik valósággá. Ennek fényében a kutatás nemcsak Barth fogalmi keretének (különösen krisztocentrikus kijelentésfelfogásának) elemzésére törekszik, hanem a kortárs testfilozófia szempontjait is bevonja, hogy feltárja, milyen teológiai jelentősége van a testben adott kinyilatkoztatásnak. A test, mint teológiai hely, a Krisztus-esemény hordozója, ezért a teremtettség és megváltás összefonódásának helyszíne is. Az előadás célja, hogy konstruktív módon hozzájáruljon a kinyilatkoztatásról szóló diskurzushoz a 21. század teológiai és filozófia kontextusában, és gyakorlati implikációkat fogalmazzon meg az Egyház számára. Ezáltal új teológiai horizontok nyílhatnak meg, amelyek Barth teológiáját nem csupán megőrzik, hanem továbbgondolják a test teológiai méltóságának és jelentőségének figyelembevételével.

Előadó: Tikász Ábel

EKÖP – doktori képzés kategória

Hittudományi Kar, Hittudományi Doktori Iskola

Témavezető: Literáty Zoltán

A POSZTKERESZTYÉN KOR KIHÍVÁSA A PRÉDIKÁLÁSRA NÉZVE

A keresztyén egyház tizenhat évszázadon keresztül a Christendom korszakban szocializálódott. Stuart Murray szerint ez a paradigma egyrészt elvárta a névleges keresztyénséget; másrészt egy olyan civilizációt hozott létre, amelynek a szimbólumait, nyelvezetét és történetét a keresztyénség formálta; harmadrészt egy olyan politikai viszonyulást szorgalmazott, amely az állam és egyház kölcsönös támogatásán és legitimációján alapult; negyedrészt mindez egy olyan sajátos gondolkodásból fakadt, hogy Isten cselekszik a világban. Előadásom alaptézise, hogy a Magyarországi Református Egyház prédikálást a mai napig meghatározza a „Christendom” paradigma, annak ellenére, hogy egy posztkeresztyén kontextusban végzi szolgálatát. Előadásom második felében összegzem azokat az alapvetéseket, amelyek a „Christendom” korszakkal szemben, a posztkeresztyén korban meg kellene határozni az egyház igehirdetését.

Előadó: Balogh Péter

EKÖP – doktori képzés kategória

Hittudományi Kar, Hittudományi Doktori Iskola

Témavezető: Literáty Zoltán

A MAGYARÁZÓ IGEHIRDETÉS HELYE A PRÉDIKÁCIÓS MŰFAJOK KÖZÖTT

Mi is az a *magyarázó igehirdetés*? Egy fogalmi meghatározással kezdődik az előadás, mivel az *expository preaching* kifejezés magyar megfelelője új még a homiletikai szaknyelvben. Az értelmező vagy magyarázó igehirdetés kifejtésével alig több mint egy évtizede találkozhatunk magyar fordításban – jellemzően angolnyelvű forrásokból. Ez a Szentíráshoz szervesen kötődő prédikációs szemlélet a textuszerű prédikálással rokon, amelynek pedig az elmúlt évszázad hozott megerősödést.

Az előadás további részében arra keressük a választ, hogy hol foglal helyet a magyarázó igehirdetés a prédikációs műfajok között. Vajon önálló műfajt képvisel, vagy az ismert műfajok egy sajátos kombinációjáról beszélhetünk? Egyáltalán: milyen forma szolgálja leginkább a biblikus tartalom hűséges átadását? Ennek vizsgálata, amely visszanyúlik a homiletikatörténet kezdetéig, most, a magyarázó igehirdetés szemszögéből új megvilágításba kerül.

Előadó: Dr. Péntek Dániel Gábor

EKÖP – fiatal oktató, kutató kategória

Hittudományi Kar

„KÖNNYEM VOLT A KENYEREM” (ZSOLT 42,4) – EGY PANASZMOTÍVUM VÁLTOZATAI A HÉBER ZSOLTÁRKÖLTÉSZETBEN

Előadásomban a legfontosabb alapfogalmak definiálása (zsoltár, motívum, panasz) után egy példán keresztül mutatom be a héber nyelvű zsoltárköltészet motívum-kritikai kutatásának módszertani kérdéseit, különös tekintettel a panasz nyelvi változataival kapcsolatban elvégzett vizsgálatra. A zsoltárköltészetben egy-egy motívum gyakran egymástól eltérő nyelvi változatokban manifesztálódik, illetve az egyes költemények különböző módokon adaptálják az adott motívumot. E jelenségekre jó példa az előadásban bemutatott motívum („könny mint étel vagy ital”), amely a Zsoltárok könyvében három (Zsolt 42,4, 80,6, 102,10), a qumráni Hódajót-tekerceken pedig egy alkalommal jelenik meg (1QHa 13,35–36) az imádkozó panaszában. E szöveghelyek elemzése rámutat annak a tipológiának korlátaira, amely a panaszt tartalmazó szöveghelyeket aszerint kategorizálja, hogy ki vagy mi az imádkozó panaszának az oka: az ellenség, JHWH (Isten) vagy pedig a beszélő állapota (elsősorban bűne és betegsége).

II. Szekció | Csekonics terem

Jogtudomány | Társadalomtudomány

**szekcióvezető: dr. Schlachta Boglárka Lilla, egyetemi tanársegéd, Jegtörténeti
Tanszék**

Előadó: Bandor Zoltán

EKÖP – alapképzés kategória

Gazdaságtudományi, Egészségtudományi és Szociális Kar

Témavezető: Birinyi Márk

CIGÁNY FIATALOK FELSŐOKTATÁSI ÉLETÚTJA

A tanulmány célja a magyarországi cigány nemzetiséghez tartozó fiatalok felsőoktatásba vezető útjának elemző bemutatása, különös tekintettel a szocializációs és oktatás-nevelési színterekre, valamint az ehhez kapcsolódó társadalmi attitűdökre. A kutatás nem törekszik a téma teljes körű feltárása, hanem a felsőfokú végzettség megszerzéséig vezető életút főbb akadályait és támogató tényezőit kívánja bemutatni. A tudományos munka a szakirodalmi háttér áttekintését követő elméleti kereten nyugszik, s a felvázolt kutatási kérdéseket, hipotéziseket a fellelhető adatok másodelemzésével, valamint az empirikus kutatás során felvett interjúk segítségével próbálja meg alátámasztani, esetenként megdönteni.

A gyakori szociális hátrányok, a földrajzi és lakóhelyi körülmények, az oktatás minősége, környezete mind összefüggenek és nagyban meghatározzák a társadalmi mobilitás esélyeit. Bár a cigány nemzetiségű közösségekben növekvő tendenciát mutat a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, ez az arányában még mindig jóval elmarad az országos átlagtól. A tanulmány részletesen bemutat egy tehetséggondozó kezdeményezést, valamint az interjúk alapján felvázolja néhány, ezen programban résztvevő fiatal tapasztalatát.

Előadó: Dr. Ipolyi Dóra

EKÖP – fiatal oktató, kutató kategória

Gazdaságtudományi, Egészségtudományi és Szociális Kar

EGYENSÚLYKERESÉS ÉS ÉRZELMI TÁMOGATÁS: PÁRKAPCSOLATI PREFERENCIÁK SEGÍTŐ HIVATÁSÚ HALLGATÓK KÖRÉBEN

A segítő hivatásokban dolgozók számára a kiegyensúlyozott magánélet és a támogató párkapcsolat fontos tényező a mentális egészség és a kiégés megelőzése szempontjából. A kutatás célja a KRE GESZK-en tanuló segítő hivatású hallgatók párkapcsolati preferenciáinak feltárása, szakmai identitásuk és tapasztalatuk hatásainak vizsgálata a párkapcsolati dinamikára. A kérdőíves kutatás rávilágít arra, milyen típusú támogatást tartanak fontosnak a hallgatók, hogyan képzelik el jövőbeli kapcsolataikat, és mennyire igényelnek fejlesztést párkapcsolati kommunikáció és érzelmi intelligencia témakörében.

A vizsgálat elméleti keretét a párkapcsolati minőséget meghatározó szociálpszichológiai modellek és az érzelmi intelligencia konstruktuma adja, melyek együttesen alapozzák meg a párkapcsolati elégedettség és a pszichés reziliencia közötti összefüggések vizsgálatát. A segítő szakmák sajátos pszichoszociális terhelése és az identitásformálódás indokoltá teszik a témát, mivel a magánélet minősége hatással van a szakmai teljesítményre.

Előadó: Juhász Lili

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Pesti Csilla

AZ ÖNSZABÁLYOZOTT TANULÁS MINTÁZATAI KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

Előadásom során az Önszabályozott tanulás és tanulási eredményesség – Esettanulmány egy nyolcosztályos gimnáziumban című kutatásomat mutatom be. Az önszabályozott tanulás kiemelt jelentőségű koncepció a 21. századi oktatásügyben. Az önszabályozás lehetővé teszi a formális oktatást követően, a kevésbé kontrollált szituációkban is a tanulást (Bacsa, 2012), emellett az önszabályozott tanulás egyik legfontosabb iskolai funkciója a tanulási eredményesség növelése (Molnár, 2014). Az önszabályozott tanulási képesség és a tanulmányi eredmények között a korábbi hazai kutatások nem túl erős, de pozitív korrelációt találtak (például Bacsa, 2012; Kárpáti & Molnár, 2004), ugyanakkor az elmúlt évekből, így a koronavírus-járványt követően, nincs friss adat ezen összefüggéséről. Ebből kifolyólag kutatásom során egy esettanulmányt végeztem el egy budapesti nyolcosztályos gimnáziumban, melynek célja a tanulmányi eredmények és az önszabályozott tanulási képesség közti összefüggések feltérképezése, illetve az azt esetlegesen befolyásoló tényezők vizsgálata volt. Az önszabályozott tanulási képesség mérésre a Motivated Strategies for Learning Questionnaire-t (MSLQ, Pintich et al., 1991), a tanulási eredményesség mérésre pedig a diákok érdemjegyeinek átlagát használtam a kutatás által vizsgált tantárgyakból (matematika és idegen nyelv). Az adatfelvételre egy hetedikes és egy tizenegyedikes osztályban került sor (n = 53). Az eredmények az önszabályozott tanulás néhány összetevőjének fejlettsége és a kitöltő diákok osztályzatai között szignifikáns, mérsékelt vagy erős pozitív kapcsolatot mutatnak, illetve a korosztályi és a nemi különbségeket is megjelenítik, előadásom során ezek közül a legjelentősebbeket mutatom be.

Előadó: Sziládi Levente Szabolcs

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető: Dr. Balássy Ádám Miklós

A KÜLÖNLEGES JOGREND RÉGEN – ÉS EGY MESSZI MESSZI GALAXISBAN

A tanulmány a különleges jogrend természetével, történeti hátterével, kialakulásával, elméleti kérdéseivel (az alapjogokkal való kapcsolatával, kontrollmechanizmusával), valamint a jog az irodalomban (mint irányzat) való megjelenésével foglalkozik. A megközelítés alapjául szolgáló (film)irodalmat George Lucas által konstruált fiktív világ, a „Csillagok háborúja” képezi. A dolgozat e világ keretén belül alkalmazott különleges jogrendre vonatkozóan tár fel – analóg módon – történeti és hatályos elméleteket.

Előadó: Tarjáni-Nagy Zsófia

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető: Dr. Boóc Ádám

A SZABADALOMBITORLÁS EGYES POLGÁRI JOGI ASPEKTUSAI

Napjainkban a technikai és műszaki fejlődéshez, az új technológiák kutatásához és az innovációhoz elengedhetetlen egy részletesen kidolgozott szabadalmi szabályozás, amely biztosítja a kutatás és fejlesztés legális kereteit. A kutatás ezen háttérszabályozás elemzését és a szabályozással elérendő célok megvalósításához szükséges ajánlásokat tartalmazza.

A kutatás során a szellemi alkotások jogának egyik kiemelkedő részterületét, a szabadalmi szabályozás kardinális jogintézményeit mutattam be alaposabban. A magyar hatályos szabadalmi jogi normák prezentálása után a Kínai Népköztársaság és az Amerikai Egyesült Államok szabadalmi szabályozását, interpretációs módszereit és jogalkalmazási metódusait elemeztem.

Véleményem szerint a kutatás során tett megállapítások és következtetések fényében, az említett jogintézmények módosításával megvalósítható lenne egy átfogó jogvédelmet nyújtó, valamint az innovációs tevékenységet ösztönző és támogató, korszerű és hatékony szabadalmi rendszer.

Előadó: Szabó Panni Luca

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető: Dr. Kun Attila Sándor

AZ ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁSHOZ VALÓ JOG MUNKAJOGI VONATKOZÁSAI

A kutatás célja, hogy bemutassa az egész életen át tartó tanulás munkajogi vonatkozásait, aktualitását, szabályozásának kereteit, nemzetközi és hazai eszközeit.

A *lifelong learning* szerepe azért is fontos, mert az elmúlt évtizedekben széleskörű társadalmi, technológiai változások zajlottak le, amelyek hatással voltak a munka világra is: a felmerülő kihívások leküzdéséhez pedig elengedhetetlen a tág értelemben vett oktatás.

A hatályos magyar munka törvénykönyve a tanulmányi szerződés szabályozásával teljesítettnek tekinti az élethosszig tartó tanulás támogatását, nem nevesíti például a fizetett képzési szabadságot. A *lifelong learning* gyakorlati megvalósításához további eszközök (például a képzési szabadság) intézményesítésére lenne szükség, ugyanis a tanulmányi szerződés önmagában nem elégséges jogintézmény ahhoz, hogy az egész életen át tartó tanulást érdemi egyéni szociális jogként garantálja.

Számos országban törvényi szinten biztosítanak tanulmányi szabadságot a munkavállalóknak, emellett kísérleteznek az ún. egyéni képzési számlák bevezetésével, amelyek a jövőben az egész életen át tartó tanulás fontos irányvonalát képezhetik majd. A támogatás további eszközét jelenthetik például az adókedvezmények, megtakarítási számlák és a képzésre fordítható voucherek bevezetése.

Előadó: Székely Botond Márk

EKÖP – doktori képzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar, Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Arató Balázs

A HIVATÁSOS SPORTOLÓK JÁTEKJOGÁNAK DOGMATIKAI JELLEGŰ VIZSGÁLATA A JOGÁTRUHÁZÓ MEGÁLLAPODÁSOK TÜKRÉBEN

A hivatásos sportolók átigazolására irányuló jogügyletek alapját egy – a magyar szabályozás által lefektetett – sajátos megoldás képezi. Az átigazolási megállapodások tárgya – többek között – a hivatásos sportoló játékjoga használati jogának átruházása, amely abból a szempontból speciális, hogy a sportoló és az adott sportklub közötti jogátszállás ideiglenes, míg az átadó és az átvevő sportklub között ideiglenes és végleges is lehet.

A kutatás során az átigazolási jogügyletek dogmatikai hátterét vizsgáltam elsősorban a sportklubok között létrejövő megállapodások górcső alá vételével, amit az átigazolások sportszférában betöltött jelentős gazdasági szerepe, illetve a szabályozási háttér és a joggyakorlat között fennálló kollízió indokolt. A kutatási hipotézisem szerint a dogmatikai alapvetésekkel ellentétben a sportklubok közötti megállapodások keretében nem csupán a játékjog használati joga kerül átruházásra egy használati szerződéshez hasonló jogügylet keretében, hanem az adásvételi szerződés elemei is megtalálhatók az átigazolási ügyletek során létrejövő megállapodásokban.

A vizsgálat során a hipotézisem igazolásához a Sporttörvény és a Polgári Törvénykönyv korrelációja által irányadó jogszabályi rendelkezések alapján vizsgáltam a játékospiaci gyakorlatot, illetve piaci mechanizmusokat. Ezt követően górcső alá vettem a szerződés alapú jogátruházás sportszerződésekre jellemző alkalmazásának jogi kereteit. Az e kutatási fázis során feltárt eredményekre alapozva fogalmaztam meg tézisémet, miszerint a játékjog használati jogának átruházásán túl az átigazolási megállapodásokban a sportklubok az adott játékos foglalkoztatására és a sporttevékenysége által generált közvetett hasznok szedésére irányuló kizárólagos jogosultság átruházásában is megállapodnak. Mindezekből következik, hogy a játékjog használati jogának átruházásáról szóló törvényi rendelkezések a játékospiaci gyakorlat szempontjából önmagukban nem alkalmasak arra, hogy a felek megállapodását mindenre kiterjedően szabályozzák, mert a gyakorlatban a sportklubok megállapodásaikban nem csupán a sportoló játékjoga használati jogának átruházásáról, hanem egyéb kizárólagos jogosultságok adásvétel útján történő átruházásáról is megállapodnak.

Előadó: Kalauz Boróka Petra

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető: dr.Schlachta Boglárka Lilla

**A KÖZJEGYZŐK ÉS A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÓK FEGYELMI FELELŐSSÉGE A BUDAPESTI KIRÁLYI
TÖRVÉNYSZÉK GYAKORLATA ALAPJÁN (1930-1950)**

Kutatásom a közjegyzők és bírósági végrehajtók fegyelmi ügyeinek feltárására irányul a Budapesti (Királyi) Törvényszék gyakorlata alapján 1930 és 1950 között. Kutatómunkámat a Budapest Főváros Levéltárában végeztem, ahol a primer levéltári forrásoknak az ügyek típusa szerinti csoportosítását végeztem el, tekintettel arra, hogy mind a közjegyzők, mind a bírósági végrehajtók fegyelmi felelőssége feltáratlan terület.

Az 1930-as nyitódátumot az indokolja, hogy ez év januárjában lépett hatályba az 1930. évi IV. tc., amely a közjegyzők fegyelmi felelősségéről is rendelkezett.

Kutatásom jogtörténeti tárgyú, így 1930 és 1950 között hatályos jogi normák érvényesülését is vizsgáltam a bírói gyakorlaton keresztül. A tudományos vizsgálatom középpontjában a történeti norma állt, ezért a levéltári források feltárásával, párhuzamosan a normatív jogtudományi irányzat módszerét is alkalmaztam, amely során a következő jogi normákat elemeztem: 1871. évi VIII. tc., 1874. évi XXXV. tc., 1886. évi VII. tc., 1930. évi IV. tc. és az 1936. évi III. tc.

A közjegyzők fegyelmi felelőssége dogmatikailag összetett, ugyanis a közjegyzői fegyelmi eljárásra vonatkozó anyagi jogi szabályokat az 1874. évi, az 1886. évi és az 1930. évi tc.-ek, míg az eljárásjogi szabályokat az 1936. évi tc. rendelkezései tartalmazták. Azonban kutatásom során a középpontban így is az 1886. évi VII. tc. állt.

A bírósági végrehajtók fegyelmi felelősségének szabályozása a vizsgált korszakban egyszerűbben alakult, az 1936. évi tc. hatálybalépésével a fegyelmi bíróság ítélkezésének középpontjában ez a jogi norma állt. Ellenben az 1936-ot megelőző években a fegyelmi eljárásokban hivatkozott jogszabály az 1871. évi VIII. tc. volt.

Eddigi kutatásaim során közjegyzővel szemben 34 esetben, bírósági végrehajtóval szemben pedig 60 esetben indult fegyelmi eljárás a Törvényszéken.

Ami a fegyelmi büntetéseket illeti, mind a két hivatásrendet illetően a fegyelmi bíróság legtöbb esetben pénzbírságot szabott ki. Amíg a közjegyzőkkel szemben a legsúlyosabb fegyelmi büntetésre, az elmozdításra nem került sor, addig a bírósági végrehajtók ellen indult fegyelmi eljárásokra leginkább a mellőzés vált jellemzővé.

Előadó: Giovannini Máté

EKÖP – doktori képzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar, Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Jakab Éva Rozália

KONKURÁLÓ KERESETEK AFRICANUS PRAXISÁBAN

A modern kutatások hajlamosak alábecsülni Sextus Caecilius Africanus munkásságát, pedig a szabiniánus jogtudóستól számos olyan forrásszöveg maradt fenn, melyek évszázadok óta jogásznemzedékek lankadatlan érdeklődésében részesülnek. A következő elemzés a képviseleti jog problematikájára fókuszál, e kérdéskörrel Africanus — többek között — szavatossági jogok érvényesítéséről folyó jogvitában foglalkozott. A tényállások rejtett hibával rendelkező áru megvásárlásához kapcsolódnak. Az ókori Rómában vásárrendészeti hatóságként működő *aediles curules edictum*ban írták elő az eladó kellékszavatossági kötelezettségét. Bár az *aedilisi* jogeszközök méltányos és kiegyensúlyozott megoldást nyújtottak a vevők részére, a piaci csalások végérvényes felszámolása nem valósult meg. Még a körültekintő vásárlók is könnyedén besétálhattak a fondorlatos kereskedők csapdáiba, így a kockázatos ügylet megkötésének terhe gyakran a leendő tulajdonos képviselőjének vállára nehezedett.

Előadó: Telekesi Bálint

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető: Dr. Czine Ágnes

A HATÉKONY VÉDELEMHEZ VALÓ JOG ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ ELŐKÉSZÍTŐ ÜLÉSEN

Az eljárások időszerűségének biztosítása a modernkori büntető jogalkotás egyik legjelentősebb kihívása. Az „új” Be. magával vonta az előkészítő ülés koncepciójának újragondolását, ennek mentén pedig számos – a régi Be.-ben foglaltaktól lényegesen eltérő – új szabály került bevezetésre. Említendő itt többek között a mértékes indítvány lehetőségének életre hívása, avagy az, hogy az érdemi indítványok többségét már az előkészítő ülésen elő kell terjeszteni, amely jelentős mértékben korlátozza a védelem pertaktikájának kereteit. A tanulmány célja az volt, hogy bemutassa a hatékony védelemhez való jog és az előkészítő ülés új koncepciója közötti kapcsolatot, az új processzuális helyzet által gyakorolt hatást az eljárásjogi garancia érvényesülésére. A tanulmányban tárgyalásra kerül mind az elmélet, mind a kialakult gyakorlat releváns elemei. Elsőként a hatékony védelemhez való jog érvényesülésének „kritériumait” tekintettem át, majd bemutatásra kerülnek az „új” előkészítő ülés üdvözlendő előnyei és hatása a büntetőeljárások időszerűségére. Ezt követően kerültek kibontásra a gyakorlati problémák és visszasságok, egyes felsőbbbírói döntések és egy általam végzett aktakutatás eredményeinek elemzése által. A záró részben, a tisztességes eljárás szemüvegén keresztül vizsgálva és a hatékony védelemhez való jog garanciális érvényesülésének követelménye mentén haladva kialakított, az előkészítő ülés szabályozására vonatkozó de lege ferenda javaslat tárul az olvasó elé.

Előadó: Dr. Dorang Zsanett

EKÖP – doktori képzés kategória

Állam- és Jogtudományi Kar, Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Czine Ágnes

AZ ÖSSZBÜNTETÉS SZABÁLYOZÁSA RÉGEN ÉS MOST

Előadásomban az összbüntetés változó szabályozását kívánom bemutatni anyagi és eljárásjogi szempontból egyaránt, különös figyelmet fordítva az elítélt hozzájárulására, illetve az ezzel összefüggésben felmerült ellentétes bírói gyakorlatra. Ennek érdekében szükséges ismertetni a 6/2024. Jogegységi határozat lényegi megállapításait.

Az összbüntetés megítélése ellentmondásos, így előadásomban ki kívánom domborítani a jogintézmény kettős természetét. A kérdéskörrel foglalkozott az Alkotmánybíróság – több ízben is –, a Kúria és természetesen a tudomány egyaránt.

Végezetül a teljes kép érdekében foglalkozom az összbüntetéssel összefüggésben 2018-ban felmerült és bizonyos tekintetben máig is aktuális, – az időbeli hatályhoz kapcsolódó – alkotmányossági problémával.

III. Szekció | Bálterem

Történettudomány

**szekcióvezető: Kozák-Kígyóssy Szabolcs László, egyetemi adjunktus,
Medievisztikai Tanszék**

Előadó: Dr. Pelles Márton

EKÖP – fiatal oktató, kutató kategória

Gazdaságtudományi, Egészségtudományi és Szociális Kar

A MAGYAR KIRÁLYI DUNA-TENGERHAJÓZÁSI RT. GAZDASÁGTÖRTÉNETE A HORTHY-KOR
MÁSODIK FELÉBEN (1934–1944)

A két világháború közötti Magyarország külkereskedelmét meghatározta a trianon utáni ellenséges utódállamok gyűrűje. Így értékelődött fel a nemzetközi kereskedelemben a Duna, mint tengeri kijárat. Kutatásomban összegzem, a magyar kereskedelmi tengerhajózás történetét és bemutatom, hogyan jött létre a Duna-Tengerhajózás, mint az a hibrid közlekedési ág, amely Magyarország gazdasági lehetőségeit, az érdemi külkereskedelmen keresztül megteremtette.

Munkámtól azt várom, hogy általa bemutathatom a magyar külkereskedelmet és az azt lebonyolító hajózási társaságot a Horthy-kor második felében. Bízom benne, hogy e tapasztalatok felhalmozásával olyan szakmai tudást építhetek ki, amelyek hasznosak lehetnek a jelenben és a jövőben működő hazai külkereskedelmi vállalatok számára is, és egyúttal jobban megérthetjük saját hajózástörténetünket.

Előadó: Mátyás Anna Réka

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Tokaji Zsolt Márton

ÁGNER LAJOS (1878–1949) ÉLETE ÉS ORIENTALISZTIKAI MUNKÁSSÁGA

Ágner Lajos (1878–1949) életútja, illetve orientalisztikai munkássága egy kevésbé feltárt fejezete a magyar orientalisztikai tudománytörténetnek. Az előadás célja, hogy bemutassa Ágner életútját, tudományos pályájának alakulását és orientalisztikai tevékenységének állomásait.

A Nógrád vármegyei Szécsényből származó Ágner már fiatalon érdeklődött a keleti nyelvek és kultúrák iránt, korai japán és kínai nyelvű tanulmányait a szintén szécsényi születésű orvos, Velics Antal (1855–1915) támogatásával kezdte meg, majd Berlinben tanult.

Pedagógusi hivatása mellett Ágner hosszú évtizedeken át aktívan részt vett a távol-keleti kultúra közvetítésében. Számos művet ültetett át magyar nyelvre, két legismertebb fordítása a Száz kínai vers című antológia, valamint a Tao Te King.

A kutatás az Ágner Lajos hagyatékában található dokumentumokat is felöleli, beleértve a személyes dokumentumokat, illetve a hagyatékban kiadatlanul maradt munkáit is, amelyek bibliográfiája az előadás során bemutatásra kerül.

Előadó: Mérés Anna

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Nagy Marianna, Czoch Gábor

SZOLNOK NEMESI ÉS ADÓZÓ TÁRSADALMA 1711 ÉS 1828 KÖZÖTT KELETKEZETT FORRÁSOK ALAPJÁN

Az előadás a kutatás első metszeti vizsgálatát mutatja be Heves és Külső-Szolnok vármegye 1711–1728 közötti három országos és hét megyei összeírása alapján. A források ismertetését követően azoknak a személyeknek a bemutatása történik, akik valamilyen mértékű folytonosságot jelentenek a településen. Az utolsó rész a háztartási egységeket vizsgálja. Az összeírások részletes adatokat tartalmaznak az adóköteles személyekről, állatállományukról, terményeikről, pénzjövedelmükről. A különböző mértékegységek miatt az adatok összevetése csak átváltással lehetséges, de így is jelentős eltérések figyelhetők meg az eredmények között. A névanyagban alacsony mértékű az átfedés, csak 16 név jelenik meg minden összeírásban. Az előadás célja a település sajátosságainak feltárása, az adózók háztartásainak bemutatása és a folytonosság vizsgálata a források alapján.

Előadó: Bödő Krisztián

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Nagy Marianna

EÖTVÖS JÓZSEF ANYAI NAGYAPJA, BÁRÓ LILIEN JÓZSEF

„Azon emberek, kiket leginkább tiszteltem és szerettem életemben, anyám, nagyatyám, egész családom arisztokraták voltak [...]” Jegyzi meg Eötvös József. A báró kapcsolata – a szakirodalom és a 19-20. század fordulóján keletkezett életrajzok alapján is – roppant szoros volt anyai nagyapjával, Lilien Józseffel. A nagyapa személye, életútja természetesen nem csak Eötvös Pepi, illetve tágabb értelemben a vásárosnaményi báró Eötvös család családtörténete miatt fontos. Lilien József vállalkozó attitűdje, tevékenysége önmagában atipikus volt a (kora)reformkori Magyar Királyságban. A megsemmisült uradalmi iratok és a családi levéltár hiánya mellett Magyarországon csupán szórványos források tanúskodnak a báró életéről, de a Lilienek tevékenysége egészen a középkorig nyúlik vissza, az Észak-Rajna-Vesztfáliában elhelyezkedő Werl városába. A Werlben végzett levéltári kutatások alapján világossá vált, hogy Lilien József nemcsak Fejér vármegyében fejtett ki üzleti tevékenységet, hanem német területeken is jelentős vállalkozásokat folytatott.

Az előadásban három aspektusra térünk ki. Egyrészt a családtörténetre, különösen Eötvös József dédapjának, *Michael Florenz von Lilien* karrierstratégiájára, amelyen keresztül világossá válik, miként került át a Lilien család központja Werlből a Habsburg-udvar központjába, Bécsbe. Másrészt azokra a vállalkozástörténeti adalékokra, amelyek a Lilienek, szűkebb értelemben Lilien József német területeken folytatott gazdasági tevékenységéhez köthetőek.

Előadó: Gulyás Adrienn

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Hermann Róbert

LEBSTÜCK MÁRIA 1848-1849-ES HONVÉD HUSZÁR FŐHADNAGY ÉLETRAJZA
(FORRÁSKIADVÁNY)

Az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program keretében sikerült sajtó alá rendezni Lebstücker Mária 1848-1849-es honvéd huszár főhadnagy életrajzát, amely teljes egészében, eredeti változatában, kritikai jegyzetekkel ellátva még nem került a nagyközönség elé. Bár tudomásunk van róla, hogy az életrajz két kötetben is olvasható, valójában mindkét esetben az eredeti szöveg manipulált változatáról van szó. Az *'emlékiratot'* 1935-ben Dr. Hegyaljai Kiss Géza tette közzé elsőként, amelyet a személyesség kedvéért egyes szám első személyre fogalmazott át, így Mária hangján szólaltatva meg a biográfiát. A már átalakított szöveget 1978-ban Tóth Gyula a *Küzdelem, bukás, megtorlás* című kötetben újra leköszölte. Minden ego-dokumentum esetén – főként egy olyan speciális esetben, mint a tollba mondás – szükség van a szöveg keletkezésének térben és időben való elhelyezésére, a körülmények megállapítására, a sajátosságok megvizsgálására, csak ezt követően lehet a biográfiát jegyzetekkel ellátni. A jegyzetek beillesztése után lényegében letisztult a szöveg, amely lehetőséget biztosít arra, hogy megszülethessen Lebstücker Mária kontrollforrások alapján is hitelesíthető életrajza, amely tényekre alapozva mutatja be valódi életútát.

Előadó: Timári Krisztián Attila

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Kurucz György József

EGY KONSTANTINÁPOLYI KÖVET MEGPRÓBÁLTATÁSAI. PETER PHILIPP HERBERT FREIHERR
VON RATHKEAL ÉS AZ UTOLSÓ TÖRÖK HÁBORÚ (1786- 1791)

A kutatás célja, hogy Peter Philip von Herbert-Rathkeal (1735-1802) konstantinápolyi követ tevékenységét bemutassa a Habsburg Monarchia utolsó törökellenes háborújának ideje alatt (1788-1791). A követ megkerülhetetlen a háború előzményeivel és kirobbanásával kapcsolatban, mivel elsődleges feladata volt a bécsi udvar hadüzenetének átadása, aminek következtében el kellett hagynia az Oszmán Birodalom területét. Távozása után (1788. február 15.) a korábban már kialakított (és megmaradt) diplomáciai kapcsolatain keresztül igyekezett titkos információkhoz jutni és az oszmán fogságba esett cs. kir. katonák helyzetén javítani. Herbert-Rathkeal ténykedései, tárgyalási képességei elsősorban a háború kirobbanása előtt (1787. április -1788. február), majd a béketárgyalások idején (1790. szeptember – 1791. augusztus) volt kiemelkedő és figyelemre méltó.

Előadó: Csík Ádám Lajos

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Horváth Miklós

A MUNKÁSŐRSÉG PROPAGANDA TEVÉKENYSÉGE ÉS IRÁNYAI A '80-AS ÉVEKBEN. A MUNKÁSŐRSÉG ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁGÁNAK SAJTÓ ÉS PROPAGANDA OSZTÁLYÁNAK TEVÉKENYSÉGE A MUNKÁSŐRSÉG BÉKÉS MEGYEI PARANCSNOKSÁGÁNAK SZEMSZÖGÉBŐL.

A Munkásőrség mint szervezet a Kádár-korszakban nemcsak fegyveresen szolgálta az állampárt érdekeit. A testület alapításakor kijelölt elsődleges feladata a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) védelme, szolgálata, valamint az államrend szükség szerinti megvédése volt a korabeli Magyarországon. Ehhez később csatlakoztak a katasztrófavédelmi feladatok, majd a közrendvédelem, végül pedig a hátszág védelme.

A propaganda tevékenység – bár nem tartozott az elsődleges feladatai közé – fontos részét képezte a szervezet feladatrendszerének. A korai években inkább a propaganda tárgyaként, támogatandó és követendő példajaként szolgált a milícia, de az idő előrehaladtával az agitáció egyre inkább szerves munkatervi feladattá vált. A nyolcvanas évekre – amely kutatásom időszaka – már szervezetileg is kiépült folyamattá formálódott.

Előadásom során az eddigi kutatási eredményeim mellett szeretném ismertetni, hogy milyen kapcsolat állt fenn egy megyei parancsnokság és az országos parancsnokság Propaganda és Sajtó osztálya között. Továbbá bemutatom, hogy a Munkásőrség milyen színtereken és milyen tartalommal folytatta ezen tevékenységét az adott korszakban. Végző soron pedig igyekszem következtetéseket levonni a propaganda eredményességéről is.

Előadó: Kovács Noémi

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Nagy Marianna, Dr. Szakály Sándor

BUDAPEST BŰNÖZÉSSSEL ÉS NYOMORRAL KAPCSOLATOS KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI
MENTÁLIS TÉRKÉPE (1921-1941)

Az alig pár évtizedes múltra visszatekintő büntörténeti kutatások legújabb nemzetközi irányzatának képviselői igyekeznek a városokban tapasztalható bűnözést, mint devianciát úgynevezett „mentális térképeken” elhelyezni. A legismertebb és máig legjelentősebb nyomortérkép Charles Booth nevéhez köthető, aki 1891-ben térképen mutatta be a proletárok londoni szegénynegyedeit.¹ Híres nyomortérképéhez hasonló nem készült Budapesten. Kutatásom ezt a hiányt kívánja pótolni. EKÖP ösztöndíjasként arra vállalkoztam, hogy különböző források alapján - egy programozó szakember segítségével – elhelyezem digitális térképeken a Horthy-korszak Budapestjének nyomornegyedeit és bűnös tereit. Előadásomban bemutatom, hol tart a folyamat: milyen forrásokat találtam, ezeket hogyan dolgozzuk fel és hogy néz ki a szegénység és mentális büntérkép mostani állapotában, amely őszre nyeri el végleges formáját.

Előadó: Dauner Bernát

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Horváth Csaba János

A NÉMET HADERŐ HATÁSA A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDSÉG MŰSZAKI FEGYVERNEMÉRE 1938-1945

1939. szeptember 1-jén Németország megtámadta Lengyelországot. A német hadvezetőség műszaki csapatait a korábbi általános elvektől eltérően úgynevezett harcos műszaki csapatként alkalmazta.

A magyar királyi Honvédség tisztjei a német műszaki csapatok új alkalmazási elveit a második világháború kezdetétől fogva folyamatosan figyelemmel kísérték. A német tapasztalatokból kifolyólag a magyar haderő műszaki fegyvernemének két csapatnemét, az utászokat és vegyiharcosokat 1940-től kezdve rohamkiképzésben is részesítették. A háború előrehaladtával az újabb és újabb német tapasztalatokat a magyar királyi Honvédség vezetősége igyekezett beépíteni a magyar műszaki csapatok alkalmazási elvei közé és a kiképzésükbe. A szervezések terén is – amennyiben lehetőség adódott – az újonnan felállításra kerülő műszaki csapatoknál is igyekeztek figyelembe venni a német újításokat.

Előadásomban bemutatom, hogy az imént említettek hogyan befolyásolták a második világháború végéig a magyar királyi Honvédség műszaki csapatainak fejlődését.

Előadó: Tolnai Gyula

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Szakály Sándor

A MAGYAR KIRÁLYI 3. HONVÉD HADSEREG HARCAI A HÁROMVÁROS TÉRSÉGÉBEN, 1944.
OKTÓBER 29. – NOVEMBER 4.

Előadásomban a magyar királyi 3. honvéd hadsereg 1944. október 29. és november 4. között a Háromváros (Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd) térségében folytatott harcainak történetét mutatom be, különös tekintettel az alakulat létszámára, műveleti tevékenységére és veszteségeire. A kutatás során sikerült feltérképezni a hadsereg tényleges bevetési körülményeit és alakulatait, valamint rekonstruálni a harcok menetét a hazai és külföldi levéltári források – köztük a pamyat-naroda.ru és germandocsinrussia.org adatbázisok – alapján. A levéltári dokumentumok segítségével sikerült pontosítani a magyar alakulatok mozgását, részvételét az egyes műveletekben, valamint veszteségadataikat. Emellett új összefüggésekre derült fény a Honvéd Vezérkar és a Központi Szállítás Vezetőség dokumentumai alapján, különösen a magyar katonai döntéshozatal és a védelmi állások szervezése kapcsán. Az Oral History források (naplók, visszaemlékezések) a helyi lakosság perspektíváját is megjelenítik, hozzájárulva a harcok társadalmi hatásainak értelmezéséhez. A kutatás eredményei új fényt vetnek a budapesti csata kezdetére és a magyar 3. hadsereg szerepére az alföldi hadszíntéren.

Előadó: Szabó Karina Brenda

EKÖP – mesterképzés és osztatlan mesterképzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Rigó Róbert

KULTURÁLIS ÉLET ÉS IFJÚSÁGPOLITIKA A KOMMUNISTA DIKTATÚRÁBAN: AZ ÉPÍTŐTÁBOR
MOZGALOM A HELVÉCIAI ÁLLAMI GAZDASÁG KUNBARACSI PÉLDÁJÁNAK BEMUTATÁSÁVAL

Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverését követően a pártvezetés felmérte a korábbi kommunista ifjúságpolitika kudarcát és új módszereket igyekeztek bevezetni az ifjúság megnyerése és ideológiai átnevelése érdekében. Ennek egyik területe volt a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) szervezésében 1958-ban indított építőtábor mozgalom, mely a Hanság lecsapolásával vette kezdetét és több mint 30 éven keresztül az ország különböző pontjain, számos helyszínen biztosított lehetőséget a középiskolás- és egyetemista fiataloknak a „társadalmi munka és hasznosság” megtapasztalására. Előadásomban az 1956 utáni ifjúságpolitikát és a táborok országos szintű megjelenése mellett egy adott építőtábor helyi sajátosságait mutatom be. Ennek során azt vizsgálom, hogy az építőtáborok elsősorban a párt ideológiai nevelésének eszközei voltak-e, vagy inkább a mezőgazdasági idényben jelentkező munkaerőhiány enyhítését szolgálták.

Előadó: Szabó Szilárd Ferdinánd

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető: Dr. Bertalan Péter Tamás

MAGYAR–JUGOSZLÁV KÖZELEDÉS AZ 1960-AS ÉVEK ELSŐ FELÉBEN

A magyar–jugoszláv kapcsolatok 1945 és 1956 közötti alakulása élénk érdeklődésnek örvendett a magyar történettudomány köreiben az utóbbi évtizedekben. Az 1956-os forradalom és szabadságharcot követő időszak – a Nagy Imre-per vonatkozásain kívül – azonban csekélyebb mértékben került a kutatások homlokterébe, holott az 1960-as évek közepéig egy, a korábbiakhoz képest kevésbé heves, de rendkívül komplex diplomáciai érintkezés kezdődött a két állam, illetve a két uralkodó állampárt között. Az előadás ezen időszak bilaterális kapcsolatait elemzi magyar levéltári forrásokon keresztül a Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság (1963-tól Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság) között, külön kitérve a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Jugoszláv Kommunista Szövetségének kapcsolataira, illetve bemutatja a kutatás elméleti hátterét, módszertanát és további lehetőségeit.

Előadó: Farkas Dániel

EKÖP – doktori képzés kategória

Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola

Témavezető: Horváth Emőke Mária

KÁDÁR KÜLGAZDASÁGA ÉS LATIN-AMERIKA: HIDEGHÁBORÚS HITEL ÉS TECHNOLÓGIAI TERJESZKEDÉS

Előadásomban felvázolom annak nagyobb kontextusát, hogy miért volt szükséges a Kádár-rendszer számára Latin-Amerikában erőteljesen bővíteni külgazdasági tevékenységét. Ezen tényezők között különösen a devizahiányra, a trópusi termékek importjának ellensúlyozására, és a hazai gépipar támogatásának szükségességére fogok koncentrálni. Ezután bemutatom a téma lényegesebb forráscsoportjait és ennek lehetőségeit. Végül az Ikarus-Mogürt cég tevékenységének egy fontosabb forráscsoportját fogom bemutatni, a perui és kolumbiai buszeladásokra tett kísérleteket. Ezeken keresztül pedig megvilágítom a szocialista külkereskedelem fontosabb jellegzetességeit, buktatóit az 1970-es évek Latin-Amerikájában. Kitérek a finanszírozási formák és a szocialista geopolitikai törekvések összefüggéseire, valamint az adott dél-amerikai államok (Bolívia, Peru, Ecuador, Kolumbia) konkrét kereskedelmi-gazdasági igényeire, amelyek meghatározták a magyar lehetőségeket is.